

SEVGİLİ GENÇ MESLEKTAŞLARIM

Fatma ESİN^{1*}

¹İstanbul Üniversitesi Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü, İstanbul

Eğer toplantıya katılma olanağım olsaydı, sizlerle tanışmış olmaktan büyük bir mutluluk duyacaktım. Şimdilik sizlere başarılar dilemekle yetineceğim.

Nazım Hikmet şöyle dermiş: Ben ölmüş babamdan ileri, doğmamış oğlumdan geriyim. Bu sözün çok doğru bir saptamayı ifade ettiğine inanıyorum. Özellikle bilim alanı için! Sizler, benim ve benden önceki kuşağa göre çok daha donanımlı ve daha şanslısınız! Çünkü bir çok alanda olduğu gibi teknoloji ve bilim alanında da doğal gelişim hızla sürmekte. Bu nedenle her kuşak kendinden bir önceki kuşağa göre yeni bilgiler ve gelişmelerle çok erken yaşlarda tanışıyor ve doğal olarak çalışmalarına bu donanımla başlıyor. Bunu size birkaç örnekle anlatmak isterim.

Ben üniversite öğrenimime başladığım yıllarda "bilgisayarın" adı bile yoktu. Sayın Prof. W. Gleissberg bir gün dershaneye bir tepsi içinde siyah renkli küçük kahve değirmenine benzeyen nesnelere getirtti. Her birinin üzerinde, "Curta" yazan nesnelere! Bunların sıradışı hesap makineleri olduğunu söyleyip, nasıl kullanıldıklarını gösterdi. Bunlar aslında dört işlem yapan bugün için son derece ilkel makinelerdi. Toplama, çıkarma, çarpma ve bölme! Hatta bölme işlemi için uygulanan işlem öyle karışıktı ki, bu işlemi normal yoldan yapmayı yeğlemiştim o zamanlar. Ama uzun yıllar bölümde hesap makinesi diye bunlar bilindi ve kullanıldı.

Genç kuşağın kendinden öncekilere göre çok daha donanımlı olduğunu ise size bir örnekle göstermek istiyorum. Doçent olmuştum ve derslere giriyordum; çalışma alanımla ilgili derslere! Bir gün çok değerli hocam merhum Prof. Edibe Ballı önemli bir işi çıktığı için iki gün sonraki dersine giremeyeceğini, ama dersin boş geçmesini istemediğini, öğrencilere uygulama yaptırmamı istedi. Tabii hemen kabul ettim. Yörünge Tayini idi ders. Yörünge elemanlarının tayini ile ilgili bir iki örnek yaptırmamın yeterli olacağını söyledi. Ben öğrenciliğimden beri bu konuda çalışmamıştım. Öğrencilerin önünde zor durumda kalmamak için bir gün öncesinden bir kaç örnek hazırladım. Saatimi önüme koydum. Logaritma cetvelini de elimde aldım ve birinci örneği çözdüm. Yanılmıyorsam yarım saate yakın bir zamanımı aldı. Hemen ikinciyi ve üçüncüyü çözdüm. Onlar da aşağı yukarı o kadar bir zaman aldılar. Eh bir buçuk saati tamamlamıştım! Geri kalan zamanı da nasıl olsa bir kaç ek bilgi ile tamamlardım!

Derse girdim, logaritma cetvellerini dağıttım, birinci problemi verdim ve başlamalarını söyledim. Öğrencilerden biri parmak kaldırıp, hesap makinesi kullanıp kullanmayacaklarını sordu. Kısa bir kararsızlık anı yaşadım. Ama öğrencilerin teknolojiden yararlanma haklarını engellememin doğru olmayacağını düşünüp, oluru verdim! 10 dakika sonra bir kaç kişi birinci problemi

* Emekli, Prof. Dr.; e-posta: fsesin@gmail.com

çözmüştü! Ne duruma düştüğümü söylememe gerek yok. İkinci ve üçüncü problemler de aynı hızla çözüldü. Şimdi o dersi nasıl tamamladığımı hatırlamıyorum, ama nasıl bir şaşkınlık yaşadığımı çok iyi hatırlıyorum.

Bu iki örnek sizlere sizden önceki kuşaklara göre neden daha donanımlı ve de daha şanslı olduğunuzu anlatmış olmalı. Ancak bilim alanında çalışmayı seçmiş olanlar için değişmeyenler de var. Ne kadar donanımlı olunursa olunsun bilim çok büyük özveri isteyen bir alan! En başta bilimi bilim olarak yapmak gerekir! Tabii ki çalışmalarınızın, özverinizin karşılığını almak hakkınız. Ama bu hakkı daha kolay yollardan alma yoluna gitme çabaları gerçek anlamda bilimde ilerlemenize engel olur.

Bu konuda İstanbul Üniversitesi kimya profesörlerinden yakın bir tarihte kaybettiğimiz Prof. Ali Rıza Berkem' in bir söyleşisinde söylediğini aktarmak isterim. Prof. Ali Rıza Berkem İstanbul Üniversitesi' nde bir çok idari görev üstlenmiş bir hocamızdı; yakın bir tarihte sanıyorum 99 yaşında kaybettik. Hem Yüksek öğrenimini, hem de doktora çalışmasını yurt dışında yapmıştı. Bir çok defa dekan, senatör, bölüm başkanı olmuştu! Doktora çalışmasından sonra, yurda dönmeden önce hocasına bir veda ziyareti yapmış. Hocası tam ayrılırken, "Sayın Berkem" demiş. "Üstünüzdeki bu beyaz önlüğü sakın çıkarmayın." "Kendi kendime özeleştiri yaptığım zaman, pişmanlık duyduğum tek konunun hocamın bu sözüne uymamam olduğunu görüyorum" demişti söyleşisinde Prof. Ali Rıza Berkem. Anlamı çok açık değil mi?

Değerli genç meslektaşlarım, bilimde bir yerlere gelme hedefiniz sadece ve sadece bilim yolu olsun. Astronomi tek başına zaten çok ilginç bir alan. Son yıllardaki hızlı gelişim ile çok daha ilginç oldu. Bu alanda öğreneceğiniz her şey ve ona yapacağınız her katkı zaten sizlere yeterince mutluluk verecektir. Sizlere yeniden başarılar dilerken, başarılarınızdan sizler kadar mutluluk duyacağımı bilmenizi isterim.